

ZPRÁVY

KONFERENCE LANDESVERSAMMLUNG: 1918–2018: PROMĚNA NĚMČINY JAKO MENŠINOVÉHO JAZYKA V ČESKÉM ŠKOLSTVÍ

12.10.2018 se sešla celá řada významných osobností v Černínském paláci, aby diskutovali o pozici německého jazyka v českém školství. Potkat tam bylo možné německého i rakouského velvyslance, významné germanisty, zástupce MŠMT (například státního tajemníka Dr. Fryče), zástupce Goethe institutu a dalších organizací věnujících se němčině. U toho samozřejmě nemohla Základní škola německo-českého porozumění a Gymnázium Thomase Manna chybět. Veškeré akce zaměřené na německý jazyk, jeho používání a výuku jsou pro nás velmi důležité právě proto, že němčina je to, co vytváří základní charakteristiku naší školy, a je u nás jazykem číslo jedna.

Historická přednáška uvedená známou ukázkou z hodiny němčiny z filmu Škola základ života – tedy ono známé *Ich habe gesagt!* ukázala, že němčina u nás byla v průběhu sta let jazykem prvním, povinným i zakázaným.

Pro současný život a dnešní dobu byla ale důležitá jiná diskutovaná témata:

- Diskriminace němčiny v rámcových vzdělávacích programech
- Nedostatek kvalitních učitelů německého jazyka
- Nedostatek zájmu o němčinu v některých oblastech
- Nemožnost přijmout děti na střední školy bez znalosti německého jazyka

Diskriminace v rámcovém vzdělávacím programu (referoval Dr. Dovalil z FF UK) spočívá v tom, že ředitel školy musí prokazatelně informovat zákonné zástupce, že není zaručena návaznost na vyšších vzdělávacích stupních, pokud si jako první jazyk nezvolí angličtinu. Tedy, pokud se dítě učí na základní škole německy, na střední škole není zaručena kontinuita a může tak začínat stále od začátku, pokud vůbec.

Děti, které se přistěhují do ČR bez znalosti češtiny, mají velký problém dostat se na střední školu. To je něco, co trápí hlavně naši školu – kvalitní učitele máme, s rodilými mluvčími zkušenosti máme, bilingvní děti učit umíme, prostředí je připravené..., ale legislativa stojí trochu proti nám – bez češtiny nesmíme nikoho přijmout. Přitom je prostředí naší školy pro německé rodilé mluvčí optimální – domluví se se spolužáky, jsou bez problémů přijati kolektivem, získají potřebnou podporu mateřského jazyka a mohou být i významnou pomocí pro ty, kteří se němčinu jako cizí jazyk učí. Třída složená z německy i česky mluvících studentů vytváří optimální česko-německé prostředí a umožňuje českým studentům snazší komunikaci v němčině a podporuje jejich motivaci k učení. Obzvláště na prvním stupni tento dvojjazyčný koncept pomáhá a přináší dětem běžné konverzační situace, které pak zvládají snadno v obou řečech. Naši žáci a studenti pak jsou už na konci prvního stupně schopni běžné konverzace s rodilými mluvčími

a na konci gymnázia odchází s certifikátem na úrovni C1, který jim otevírá dveře pro studium v německy mluvících státech.

V určitou chvíli diskuze to vypadalo, že přítomní vytáhnou do boje proti angličtině, ale nakonec jsme se vzájemně ujistili, že nechceme bojovat proti angličtině, ale za němčinu.

Hezky pozici němčiny definoval pan Dr. Noke z Goethe institutu, podle kterého je angličtina tzv. *lingua franca*, která umožňuje komunikovat s lidmi po celém světě. Druhý cizí jazyk – tedy například právě němčinu – vnímá jako tzv. kulturní jazyk, který si člověk vybírá svobodně, z nějakých osobních důvodů – praktických, rodinných, kulturních... je to jazyk, u kterého činíme vědomou volbu a rozhodnutí. Tento kulturní jazyk je vlastně ten náš první, i když má pozici druhého nebo třetího.

Já osobně se ztotožňuji s vyjádřením Hanse Jörga Schmidta, německého korespondenta v Praze, že angličtina otevírá dveře do celého světa a němčina přímo k našim sousedům. Věřím také tomu, že zájem o němčinu je možné zvyšovat ukazováním budoucnosti – tedy zajímavými programy na středních školách, možnostmi studia v zahraničí, zajímavými pracovními nabídkami. Pro co se rozhodneme na základní škole, ovlivňuje to, co se děje na střední škole, středoškoláky zase ovlivní možnosti na vysokých školách a pracovním trhu. Důležité je tedy začít od shora a nabízet zajímavou budoucnost, pak se bude němčině dlouhodobě ve školách dařit.

Zástupci MŠMT byli aktivními účastníky konference, diskutovali a vyjadřovali se, naplánované jsou další schůzky a setkání, tak se těšíme na podporu, kterou nám nachystají a na možnosti, které němčině otevřou.

Zuzana Svobodová

ZPRÁVA ZE SLAVNOSTNÍHO VEČERA VĚNOVANÉHO VÝROČÍ NAROZENÍ R. M. RILKEHO

4. prosince 2018, v den 143. výročí narození R. M. Rilkeho, uspořádalo Velvyslanectví Spolkové republiky Německo na počest tohoto významného básníka – pražského rodáka – slavnostní večer s názvem „Rilke a Bach“. Slavnostní večer byl věnován recitaci básnickových *Elegií z Duina* v působivém doprovodu *Suit pro violoncello* J. S. Bacha v provedení sólistky Jany Ivančkové, členky Slovenské filharmonie.

S „vysokou školou básnické němčiny, vysokou školou veršovaného umění Rilkeho“ se velmi důstojně vyrovnal Manfred Callsen, německý herec působící mj. v celé řadě významných filmových a divadelních projektů včetně projektů literárních, jehož přednes dal vyniknout beze vší patetičnosti jak kráse a melodičnosti jazyka, tak i hloubce citů a touhy obsažených v Rilkeho básních. Melancholické ladění veršů elegií, které zazněly v sále Lobkovického paláce, korespondovalo nejen s procítěným přednesem obou protagonistů, ale i s celkovou atmosférou adventního večera, navíc ozdobeného světlem hvězd pronikajícím okny do kupolového sálu a dotvářejících tím dobu adventního rozjímání. O výběr z deseti Rilkových elegií, jakož i o scénickou úpravu, se zasloužil Jiří Kostecký.

* Luis Fühberg